

Acta Academiae Beregsasiensis

2017

ISSN 2310-1954

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ Ф. РАКОЦІ ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis

Науковий вісник

Том XVI

Берегово–Ужгород
2017

УДК 001.2
А – 19

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20186-9986Р від 18.07.2013 р.

„Acta Academiae Beregsasiensis” засновано у 2000 році
та видається за рішенням Видавничої ради
Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці II

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II
(протокол № 5 від 28.08.2017 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

кандидат педагогічних наук І. Орос

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

<i>А.Бочкор</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>В.Брензович</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>Ю.Чотарі</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>С.Черничко</i>	<i>доктор філологічних наук (заст. гол. ред.)</i>
<i>М.Контра</i>	<i>доктор філологічних наук</i>
<i>О.Кордонець</i>	<i>кандидат філологічних наук</i>
<i>І.Ковтюк</i>	<i>кандидат філологічних наук</i>
<i>Н.Лисенко</i>	<i>доктор педагогічних наук</i>
<i>М.Левринц</i>	<i>кандидат педагогічних наук</i>
<i>Л.Макаренко</i>	<i>доктор педагогічних наук</i>
<i>І.Мандрик</i>	<i>доктор історичних наук</i>
<i>І.Пенцикофер</i>	<i>кандидат філологічних наук (відповідальний редактор)</i>
<i>І.Самборовські-Нодь</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>І.Силадій</i>	<i>кандидат педагогічних наук (відповідальний секретар)</i>
<i>М.Сюсько</i>	<i>доктор філологічних наук (заст. гол. ред.)</i>
<i>А.Золтан</i>	<i>доктор філологічних наук</i>

А-19 **Acta Academiae Beregsasiensis 2017:** науковий вісник / Міністерство освіти і науки України, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II; гол. ред.: *І.Орос.* – Ужгород: Вид-во ТОВ «РІК-У», 2017. – Том XVI. – 248 с.

У науковому віснику „Acta Academiae Beregsasiensis” Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II розглядаються актуальні питання наукових досліджень докторантів, аспірантів, викладачів навчальних закладів та співробітників наукових установ не лише України, але і зарубіжних країн.

УДК 001.2

ISSN 2310-1954
ISBN 978-617-7404-64-3

© Автори статей, 2017
© Закарпатський угорський інститут
імені Ференца Ракоці II, 2017

ISSN 2310-1954

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

Acta Academiae Beregsasiensis

Tudományos folyóirat

XVI. évfolyam

Beregszász–Ungvár
2017

УДК 001.2
А – 19

Nyomatott tömegtájékoztatási eszközök állami nyilvántartásának igazolása:
széria: KB № 20186-9986P; kiadta: Ukrajna Állami Nyilvántartási Szolgálat 2013.07.18-án

Az *Acta Academiae Beregsasiensis* 2000-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Tanácsának határozata alapján jelenik meg

Kiadásra javasolta: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2017.08.28., 5. számú jegyzőkönyv)

FŐSZERKESZTŐ:
dr. Orosz Ildikó

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bocskor A.
dr. Brenzovics L.
dr. Csatáry Gy.
dr. Csernicskó I. (főszerkesztő-helyettes)
dr. Kontra M.
dr. Kordonec O.
dr. Kótyuk I.
dr. Makarenko L.
dr. Mandrik I.
dr. Liszenko N.
dr. Lőrinc M.
dr. Penckófer J. (felelős szerkesztő)
dr. Szamorovszkyné Nagy I.
dr. Szilagyij I., (felelős titkár)
dr. Szjuszko M. (főszerkesztő-helyettes)
dr. Zoltán A.

KORREKTÚRA:
G. Varcaba I., Lőrinc M., Kordonec O.

TÖRDELÉS:
Tótin V.

A szerkesztőbizottság címe:
90202 Beregszász, Kossuth tér 6.,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai
Magyar Főiskola
Tel.: (03141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua

© A szerzők, 2017
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai
Magyar Főiskola, 2017

ISSN 2310-1954

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
FERENC RÁKÓCZI II. TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN INSTITUTE

Acta Academiae Beregsasiensis

Research Journal

Volume XVI

Berehovo-Uzhhorod
2017

УДК 001.2
А – 19

Certificate of State Registration of Printed Mass Media, Series KB № 20186-9986P,
Issued by the State Registration Service of Ukraine, December 20th, 2013

The journal „Acta Academiae Beregsasiensis” was established in 2000 and is published by the
Publishing Council of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute

Recommended to publication by the Scientific Council of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian
Hungarian Institute, record № 5 from August 28, 2017

EDITOR-IN-CHIEF:

dr. I. Orosz

EDITORIAL BOARD:

dr. Bocskor A.
dr. Brenzovics L.
dr. Csatáry Gy.
dr. Csernicskó I. (Deputy Editor-in-Chief)
dr. Kontra M.
dr. Kordonec O.
dr. Kótyuk I.
dr. Makarenko L.
dr. Mandrik I.
dr. Liszenko N.
dr. Lőrincz M.
dr. Penckőfer J. (Editor of the issue)
dr. Szamborovszkyné Nagy I.
dr. Szilagyij I. (secretary)
dr. Szjuszko M. (Deputy Editor-in-Chief)
dr. Zoltán A.

PROOF-READING:

G. Varcaba I., Lőrincz M., Kordonec O.

MAKEUP:

Tótin V.

The address of editorial board:
Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute
Kossuth square, 6.
90202 Berehove, Ukraine
Tel.: (380-3141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua

© Authors, 2017
© Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian
Hungarian Institute, 2017

Зміст

СЕВЛЕШ НОРА: Нові погляди і висновки... Лучіан Боія: <i>Переможені і переможці. Переосмислення Першої світової війни</i>	15
---	----

ПОПЕЙ АРПАД: Вибори до Союму на Закарпатті у лютому 1939 року. Штрихи до історії виборів Союму Карпатської України.....	21
--	----

ВАРГА РОБЕРТ: Шпигуни і особи, що підозрювалися в шпигунстві, на території Ужанського комітату під час воєнних дій 1914-1915 рр.	42
--	----

ПНТЕР ЗОЛТАН АРПАД: Солдати з Корцога на захисті Північної Трансильванії та Закарпаття під час Другої світової війни	63
---	----

Б. ШТЕНГЕ ЧОБО: Дерев'яний хрест над Косівською Полянкою – трагедія лейтенанта-льотчика Калмана Домбі.....	75
---	----

ІЛЛЕШФОЛВІ ПЕТЕР: „...Гармата лунала поруч...” – воєнний щоденник прапорщика у запасі др. Імре Бодора, 1944-45	85
---	----

ЧОТАРІ ЮРІЙ: З історії Угочанського комітатського архіву.....	116
--	-----

КІШНЕ БЕРНГАРТ РЕНАТА, КРІГЕЛ ЖОФІЯ: Креативне тлумачення ролі у метафоричному мисленні майбутніх педагогів.....	126
---	-----

ФУРЧО ЛАУРА, КІШНЕ БЕРНГАРТ РЕНАТА, МОДЬОР АГНЕСЬ, ШІНКО АННАМАРІЯ, САСКО РІТА: Ставлення педагогів до он-лайн освіти.....	137
---	-----

БОКОТЕЙ ЛІАННА: Формування естетичної культури підростаючого покоління.....	154
--	-----

ГУСТІ ІЛОНА: Роль рівня володіння мовою вчителями при викладанні англійської мови в закарпатських школах з угорською мовою навчання в Україні.....	162
---	-----

КАЧУР АННАМАРІЯ: Рівень знань з англійської мови учнів шостих класів м. Берегова та їх ставлення до вивчення іноземних мов	173
---	-----

ДУДИЧ ЛАКАТОШ КАТЕРИНА, ТОВТ ПЕТЕР: Відомості про великодобронський діалект ...	185
--	-----

ДНІСТРІАНСЬКИЙ МИРОСЛАВ: Топонімія Українських Карпат як джерело дослідження процесів заселення.....	191
---	-----

АБОНІ АНДРЕЯ ТІМЕЯ: Дослідження німецьких запозичень на конкретному словниковому матеріалі.....	199
--	-----

Шютев Давід: Аналіз консолідованої фінансової звітності і прибутковості
угорських дисконтних магазинів та гіпермаркетів 212

Шшко Котолін: Cuius regio ejus religio? Свобода віросповідання в Туреччині 227

Брензович Маріанна: „... З одного боку жарг, з іншого – цілком серйозно”
Роберто Боланьо: „2666” 242

Tartalom

SZŐLŐSI NÓRA: Új szemlélet, új konklúziók... Lucian Boia: <i>Vesztesek és győztesek. Az első világháború újraértelmezése</i>	15
---	----

POPÉLY ÁRPÁD: Szojmvasztás Kárpátalján 1939 februárjában. Adalékok a kárpátukrán sojjm megváasztásának történetéhez.....	21
---	----

VARGA RÓBERT: Kémek és kémgyanus személyek Ung vármegye hadműveleti területén 1914–1915 között.....	42
--	----

PINTÉR ZOLTÁN ÁRPÁD: Karcagi honvédek Észak-Erdély és Kárpátalja védelmében a II. világháború idején.....	63
--	----

B. STENGE CSABA: Fakereszt a Gyil Bozsenin, Kaszómező felett – Domy Kálmán repülő főhadnagy tragédiája.....	75
--	----

ILLÉSFALVI PÉTER: „...közérlől dörgött az ágyú...” – dr. Bodor Imre tartalékos zászlós háborús naplója, 1944–1945.....	85
---	----

CSATÁRY GYÖRGY: Ugocsa vármegye levéltárának történetéből.....	116
---	-----

KISNÉ BERNHARDT RENÁTA, KRIEGEL ZSÓFIA: Kreatív szerepértelmezés a pedagógusjelöltek metaforáiban.....	126
---	-----

FURCSA LAURA, KISNÉ BERNHARDT RENÁTA, MAGYAR ÁGNES, SINKA ANNAMÁRIA, SZASZKÓ RITA: Pedagógusok véleménye az online képzésről.....	137
--	-----

BOKOTEI LIANNA: Az esztétika kultúra kialakulása a felnövekvő generációban.....	154
--	-----

HUSZTI ILONA: A tanárok nyelvtudásának szerepe az angol nyelvtanításban a kárpátaljai magyar iskolákban.....	162
---	-----

KACSUR ANNAMÁRIA: Beregszászi hatodikosok angol nyelvtudásszintje és nyelvtanulási attitűdjei (esettanulmány).....	173
---	-----

DUDICS LAKATOS KATALIN, TÓTH PÉTER: A nagydobronyi nyelvjárásról.....	185
--	-----

DNYISZTRJANSZKIJ MIROSLAV: Az Ukrán-Kárpátok toponimiája mint a benépesülési folyamatok vizsgálátának forrása.....	191
---	-----

ABONYI ANDREA TÍMEA: Német jövevényszavak vizsgálata egy hiánypótló szótár tükrében199

SÜTŐ DÁVID: Magyarországi diszkontok és hipermarketek összevont pénzügyi kimutatásainak vizsgálata és jövedelmezőségi elemzése212

SISKA KATALIN: Cujus regio ejus religio? A vallásszabadság esete Törökországgal.....227

Brenzovics Marianna: „...egyrészt vicc, másrészt teljesen komoly”
Roberto Bolaño: 2666.....242

Contents

NÓRA SZÓLÓSI: A new approach, new conclusions... Lucian Boia: <i>First World War. Controversies, paradoxes, reinterpretations</i>	15

ÁRPÁD POPÉLY: Elections to the Soim in Transcarpathia in February 1939. On the History of the Elections to the Carpatho-Ukrainian Soim.....	21
RÓBERT VARGA: Spies and Suspects in the Military Operation of Ung County between 1914 and 1915.....	42
ZOLTÁN ÁRPÁD PINTÉR: Armed Forces of Karcag in the Protection of Northern Transylvania and Transcarpathia during World War II.....	63
CSABA B. STENGE: Wooden Cross at Gyil Bozseni over Kaszómező – the Tragedy of First Lieutenant Kálmán Domby	75
PÉTER ILLÉSFALVI: "... the Cannon Thundered ..." – dr. Imre Bodor Reserve Soldier's War Record of 1944–1945.....	85
GYÖRGY CSATÁRY: From the History of the Archive of Ugocsa County.....	116

RENÁTA KISNÉ BERNHARDT, ZSÓFIA KRIEGEL: Creative role interpretation in teacher candidates' metaphors.....	126
LAURA FURCSA, RENÁTA KISNÉ BERNHARDT, ÁGNES MAGYAR, ANNAMÁRIA SINKA, RITA SZASZKÓ: Teachers' Beliefs on Online Education.....	137
LIANNA BOKOTEI: The Formation of Aesthetic Culture in the Younger Generation	154
ILONA HUSZTI: The role of teachers' language proficiency in teaching English in the Transcarpathian Hungarian schools in Ukraine.....	162
ANNAMÁRIA KACSUR: English proficiency and language learning attitudes of Beregszász 6th graders: A case study.....	173

KATALIN DUDICS LAKATOS, PÉTER TÓTH: About the Nagydobrony dialect.....	185
MIROSLAV DNISTRYANSKY: Toponymy of the Ukrainian Carpathians as a Source of Settlement Processes Research	191

TÍMEA ANDREA ABONYI: Research on German Borrowings on the Basis of one
Revised Dictionary..... 199

DÁVID SÜTŐ: Investigation of the Consolidated Financial Statements and Profitability
Analysis of Hungarian Discounts and Hypermarkets.....212

KATALIN SISKA: Cujus regio ejus religio? The case of freedom of religion in Turkey....227

MARIANNA BREZOVICS: "... Mocking and Serious at the Same Time"
Roberto Bolaño: 2666.....242

FURCSA LAURA*, KISNÉ BERNHARDT RENÁTA**, MAGYAR ÁGNES,***
SINKA ANNAMÁRIA****, SZASZKÓ RITA*****

Pedagógusok véleménye az online képzésről

Rezümé. Tanulmányunk egy online kérdőíves kutatás eredményeit összegzi, mely által arról kapunk képet, hogy a jáászági kistérség pedagógusai (N=70) milyen motivációkkal és attitűdökkel rendelkeznek egy virtuális szakmai közösségi fórum létrehozását illetően. Vizsgáltuk a pedagógusok egy esetlegesen a jövőben megvalósuló, felsőoktatásban szervezett online kurzusról alkotott véleményüket. Vizsgálatunk egyik szemtétű tapaszatalata, hogy a megkérdezettek a Jáászág pedagógusait tömörítő fórumot mind on- mind offline formában üdvözölnék. Ez a megfogalmazódott igény összhangban van Ollé és Lévai (2014) meglátásaival is.

Резюме. У статті узагальнено результати он-лайн анкетного опитування, яке дало можливість з'ясувати, як педагоги (кількість респондентів = 70) Яшагського району (Угорщина) ставляться до створення віртуального професійного форуму. Також було з'ясовано думку педагогів про можливо створені в майбутньому он-лайн курси на базі певного ВНЗ. Результати засвідчують, що респонденти вітають створення форуму, який об'єднає педагогів району, як в он-лайн, так і в оф-лайн формі. Така потреба співпадає і з баченням Олле і Левай (2014).

Abstract. This study reveals the findings of an online questionnaire survey, carried out in Jáászág micro region in Hungary, to gain insights into the motivation patterns and attitudes of teachers of the region (N=70) with regard to the creation and development of a virtual professional social forum. We highlighted the participant teachers' beliefs and opinions on an online course to be developed within the framework of higher education. One of major results is that the respondents welcome a virtual forum for Jáászág teachers both in online and offline format. This demand is in line with the findings of Ollé and Lévai (2014) as well.

* PhD, Eszterházy Károly Egyetem Jáászberényi Campus, Pedagógiai Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Társadalomelméleti Tanszék, főiskolai docens. * Ясберенський кампус Університету ім. Кароя Естергазі, педагогічний факультет, Інститут виховання та культури, кафедра соціальної теорії, доцент. * Eszterházy Károly University Jáászberény Campus, Faculty of Pedagogy, Institute of Education and Cultural Sciences, Department of Social Theory, College Associate Professor, furcsa.laura@uni-eszterhazy.hu

** PhD, Eszterházy Károly Egyetem Jáászberényi Campus, Pedagógiai Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Gyermeknevelési Tanszék, adjunktus * Ясберенський кампус Університету ім. Кароя Естергазі, педагогічний факультет, Інститут виховання та культури, кафедра дитячого виховання, ад'юнкт. * Eszterházy Károly University Jáászberény Campus, Faculty of Pedagogy, Institute of Education and Cultural Sciences, Department of Child Education, Senior Lecturer, bernhardt.renata@uni-eszterhazy.hu

*** PhD, Eszterházy Károly Egyetem Jáászberényi Campus, Pedagógiai Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Társadalomelméleti Tanszék, adjunktus. * Ясберенський кампус Університету ім. Кароя Естергазі, педагогічний факультет, Інститут виховання та культури, кафедра соціальної теорії, ад'юнкт. * Eszterházy Károly University Jáászberény Campus, Faculty of Pedagogy, Institute of Education and Cultural Sciences, Department of Social Theory, Senior Lecturer, magyar.agnes@uni-eszterhazy.hu

**** PhD, Eszterházy Károly Egyetem Jáászberényi Campus, Pedagógiai Kar, Tudástechnológiai Intézet, Anyanyelvi és Művészeti Nevelési Tanszék, adjunktus. * Ясберенський кампус Університету ім. Кароя Естергазі, педагогічний факультет, Інститут технологій знань, кафедра виховання рідною мовою та мистецького виховання, ад'юнкт. * Eszterházy Károly University Jáászberény Campus, Faculty of Pedagogy, Institute of Knowledge Technologies, Department on Native Language and Art Education, Senior Lecturer, sinka.annamaria@uni-eszterhazy.hu

***** PhD, Eszterházy Károly Egyetem Jáászberényi Campus, Pedagógiai Kar, Tudástechnológiai Intézet, Információs és Kommunikációs Tanszék, főiskolai docens. * Ясберенський кампус Університету ім. Кароя Естергазі, педагогічний факультет, Інститут технологій знань, кафедра інформації та комунікації, доцент. * Eszterházy Károly University Jáászberény Campus, Faculty of Pedagogy, Institute of Knowledge Technologies, Department of Information and Communication, College Associate Professor, szaszko.rita@uni-eszterhazy.hu

Bevezetés

Az elmúlt évtizedben az infokommunikációs technológia terjedéséről, társadalmi, gazdasági hatásáról a nemzetközi kutatásokkal párhuzamosan készültek hazai, országos és az egyes térségeket, például a Jászságot érintő elemzések is. Ezek a kutatások különböző tudományterületek és az infokommunikációs technológia kapcsolatára koncentráltak. Az egyes területek a saját vizsgálati módszereiket alkalmazva elemezték az újonnan létrejött kutatási területet. Kimondottan a Jászságra, mint kistérségre vonatkozó vizsgálatok között említhetjük például a digitális közösség, az információs társadalom földrajzi aspektusából történő áttekintését (Sinka 2011).

Tanulmányunkban¹ egy online kérdőíves kutatás eredményeit ismertetjük, melyet a Jászság pedagógusai körében végeztünk azzal a céllal, hogy adatokat gyűjtsünk a kistérség pedagógusainak Információs és Kommunikációs Technikák (IKT) eszközhasználatáról, online tevékenységeiről, illetve egy esetlegesen a jövőben megvalósuló, virtuális egyetemi kereteken belül zajló kurzussozort iránti attitűdjeikről.

A kutatás körülményei, helyszíne

A kutatás tervezését, szervezését és lebonyolítását, valamint az adatok feldolgozását és kiértékelését az Eszterházy Károly Egyetem (a kutatás időpontjában Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar) öt oktató-kutatója végezte 2015 novemberében. A vizsgálat során alapvetően kvantitatív kutatási módszert alkalmaztunk: az írásbeli kikérdezés eszközével szólítottuk meg a vizsgálni kívánt populáció tagjait. A kérdőív zárt és nyílt végű kérdéseket egyaránt tartalmazott. Az online, Google+ Űrlapok² segítségével szerkesztett kérdőívet elektronikusan juttattuk el a Jászság intézményvezetőinek, valamint I. és II. évfolyamos közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szakjára járó hallgatóknak, és összesen 70 értékelésre alkalmas online kitöltés történt.

A kutatás központi helyszíne, a Jászság Jász-Nagykun-Szolnok megye második legnépesebb kistérsége (népessége 2013. január 1-jén 84 088 fő³), melynek központja Jászberény. A Jászság nem egyszerűen egy tájegység, hanem önálló történelmi múlttal, sajátos kultúrával és hagyományokkal rendelkező emberek közössége. Az alábbi térképen (1. ábra) az adatgyűjtés területe látható.

¹ Szakértői tanulmány, TÁMOP-4.1.2.F-15/1-2015-0001 MeMOOC angol és magyar nyelvű on-line képzési központ létrehozása és üzemeltetése

² https://docs.google.com/forms/d/10W9x0Cq0rMWq7IX8z0oajMFRPP8_LdJJxtVyR3ph4E/viewform?ts=563c7c23&edit_requested=true

³ <http://www.ksh.hu/>

1. ábra. Kutatás területe

A válaszadók

A kérdőívet kitöltők között a nemek megoszlásának aránya 15% férfi, 85% nő. Bár nem reprezentatív kutatásról van szó, láthatóan a pedagóguspályán dolgozó pedagógusok nemek szerinti megoszlásától nem tér el nagyban. Ez a trend várhatóan a közeljövőben sem változik jelentősen, hiszen a 2014/15-ben tanárképzésre felvettek százalékos aránya is hasonlóan alakult. A KSH 2015-ös adatai szerint a jelentkezők között a nők aránya 79% volt.

A kérdőívet kitöltő pedagógusok életkorát tekintve megállapíthatjuk, hogy a válaszadók majdnem fele a 41–50 éves korosztályból került ki, közel 30%-a pedig 50 éves életkor felett van. Pályakezdőként (22–29 év közötti) csak 2 fő, 30–40 év között pedig 14 fő töltötte ki a kérdőívet. Ha ezeket az adatokat összehasonlítjuk a Jászberényi járás pedagógusainak átlagéletkorával (22–29 év között 6%, 30–40 év között 14%, 41–50 év között 31%, 50 év fölött 49%, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Fejlesztési Terv 2013⁴), láthatjuk, hogy a vizsgálati mintában leginkább a fiatal pedagógusok alulreprezentáltak. Ez az arányeltolódás a mintavételből

⁴http://dload.oktatas.educatio.hu/megyei_fejlesztési_tervek/Jasz_Nagykun_Szolnok_Megyei_Fejlesztési_Terv_2013.pdf

adódik, hiszen többségében a közoktatás vezető képzésen résztvevő pedagógusok töltötték ki a kérdőívet. A válaszadók életkorával szoros összefüggést mutathat a digitális kompetencia alakulása is. Az idősebb pedagógusok a már sokat használt terminussal élve „digitális bevándorlóknak” (Prensky 2001) tekinthetők, s gyakran hiányos az ismeretük a „digitális bennszülöttek” kompetenciáiról, tanulási szokásairól. Kutatásunkban fontosnak tartottuk megkérdezni a válaszadókat, hogy hány éve dolgoznak pedagógusként, hiszen viszonyuk a digitális eszközökhöz, illetve azoknak a tanulásszervezésben való használatához eltérhet a pályakezdő tanárok digitális kompetenciáitól. Válaszadóink kétharmada a jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező pedagógusok közül került ki, ugyanis ők már több mint húsz éve tanítanak. A megkérdezettek 20%-a 10 és 20 év közötti időtartamot töltött eddig a pályán, míg 14%-uk az utóbbi tíz évben kezdett tanítani.

A területi megoszlást figyelembe véve a beküldött válaszok közül a legtöbb válaszadó Szolnoki (n=27) és a Jászberényi (n=21) kistérségből töltötte ki a kérdőívet. Ezen felül a Nagykátai (n=8) és a Ceglédi (n=7) kistérségből érkező válaszok jelentősek. Bár a kérdőív elsősorban a Jászságra koncentrált, a kitöltők eloszlása a főiskola szűken vett beiskolázási és képzési terét rajzolja ki. Természetesen az intézmény teljes beiskolázási tere ennél jóval nagyobb, és hagyományosan kiterjed az észak-alföldi és az észak-magyarországi területekre is (Sinka 2006). A felmérés értékelése során ezért nem zártuk ki azokat a hallgatóinkat, akik aktív oktatóként más kistérségekben tanítanak. Ezeket a térségeket a közös képzési hely összeköti, amely egyben bármely jövőbeni képzési program biztos alapjául is szolgálhat.

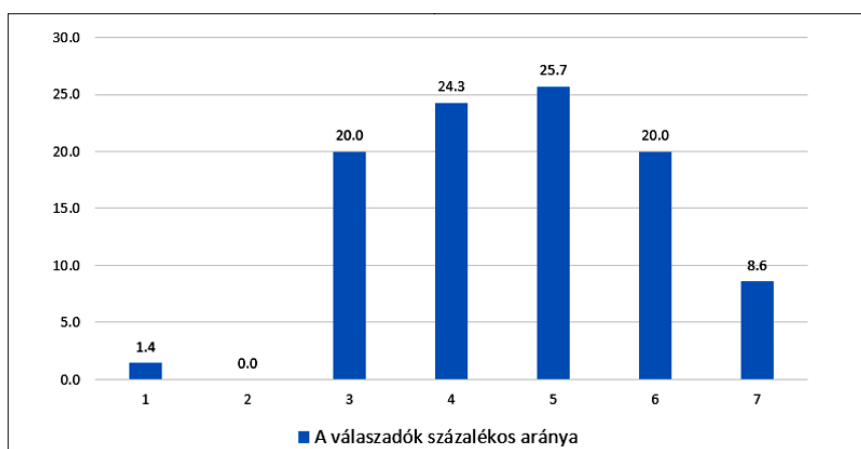
Kérdőívünket különböző típusú közoktatási intézményekben tanító pedagógusok töltötték ki. A 70 fő válaszadóból 81% általános iskolában, 23% gimnáziumban, 11% szakközépiskolában, míg 8% szakiskolában tevékenykedik. Húsz pedagógus nemcsak egy iskolatípusban tanít, hanem egyszerre kettőben a következők szerint: általános iskolában és alapfokú művészeti iskolában (n=2), általános iskolában és gimnáziumban (n=3), valamint általános iskolában és szakiskolában (n=1), gimnáziumban és magániskolában (n=1), gimnázium és szakképzésben (n=1), gimnázium és szakközépiskolában (n=1), valamint szakiskolában és szakközépiskolában (n=4). Tehát a mintában az általános iskolai pedagógusok szignifikánsan nagyobb mértékben prezentáltak a középiskolai közoktatásban dolgozó kollégáikhoz viszonyítva.

Az adatgyűjtés során a pedagógusok által tanított tantárgyak, műveltségterületek arányát is felmértük. A kutatás teljes mintája tekintetében a legalacsonyabb számban a napközi otthon, mozgókép, technológia/informatika, fejlesztő órák, illetve a gyakorlati és szakmai ismeretek területe képviselt. Kicsit kevesebb, mint 10% a testnevelés, valamely társadalomtudomány, a történelem, a hittan és az erkölcsstan szakos pedagógus. Az idegen nyelv (13%), a matematika (23%) gyakoribb tantárgyként érvényesül, azonban legnagyobb számban a pedagógusok valamely művészet (29%), illetve az írás, olvasás, irodalom és a természettudomány (30–31%) tárgyait tanítják.

Az iskolatípus és a tantárgyi lefedettség mellett adekvátnak tartottuk megvizsgálni, hogy a pedagógusok mely évfolyamokon tanítanak. Korábban már jeleztük, hogy válaszadók közel fele tanít középfokú iskolákban. Közülük 42% négy különböző évfolyamon is tart órákat. A kutatási minta alig több mint negyede (28%) három évfolyam diákjait tanítja, s ritkábban fordul elő, hogy egy középiskolai tanár „csupán” három, illetve kettő évfolyamon kap órákat.

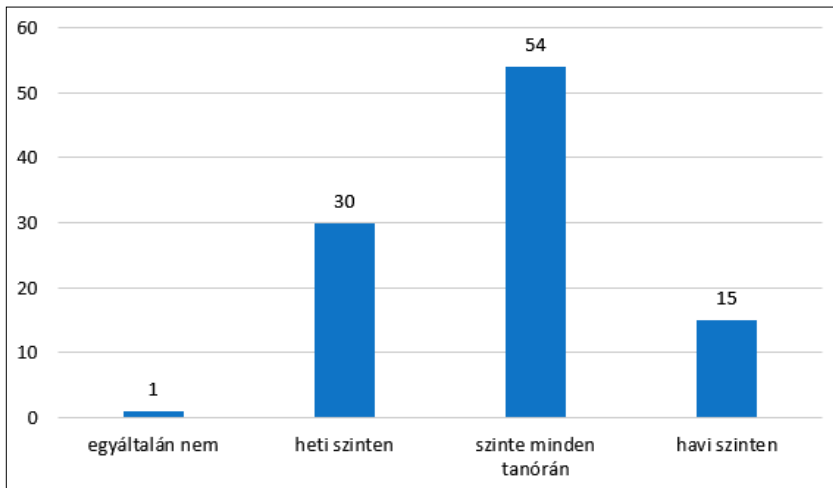
Az általános iskola felső tagozatán tanító tanárok százalékos aránya azt mutatja, hogy a középiskolás pedagógusokhoz képest 10%-kal több pedagógus tanít négy (26%), illetve öt évfolyamon (53%). Az általános iskola alsó tagozatán jellemzően négy, három és kettő évfolyam tanulóival foglalkoznak a vizsgálati személyek, s viszonylag arányos, kb. 33% valamennyi esetben a százalékos eloszlás. Összességében az adatok alapján megmutatkozik az az evidens különbség, mely szerint az egyes iskolafokok és a tantárgyi szakosodás befolyásoló tényezőként szerepel a tanított évfolyamok/osztályok mennyiségét tekintve.

A válaszadóknak a saját digitális kompetenciájukat kellett egy hétfokú skálán értékelni. A 2. ábrán jól látható, hogy a digitális kompetencia értékelésekor jellemzően a skála felső értékei közül választottak a kérdezett pedagógusok.

2. ábra. Pedagógusok digitális kompetenciájának önértékelése

A válaszadó pedagógusok közül csak 1 fő értékelte saját magát 1 ponttal, 2 pontot pedig senki sem adott magának, a legtöbben 5-re (az átlagtól magasabbra) értékelték saját kompetenciájukat. Hat válaszadó jelezte, hogy digitális tudása naprakész és magabiztos. Ennél a válasznál azonban figyelembe kell vennünk, hogy egyrészt önbevalláson alapul, és nem objektív feladateredményen. Másrészt azt a kutatás-módszertani tényezőt is szem előtt kell tartanunk, hogy a kérdőívet online kellett tölteni. Emiatt feltehetően valóban a magasabb digitális kompetenciájú pedagógusok válaszoltak, tehát a kitöltési forma már eleve szelektáló jelleggel bírt.

3. ábra. IKT-eszközök alkalmazása a tanórán

(Az adatok a válaszadók százalékában)

A 3. ábra a százalékos arányokat mutatja be, így jól szemlélteti a fentebb jelzett eltéréseket. Az előző kérdéshez kapcsolódó felvázolt adatok ellenére, a megkérdezett pedagógusok mindössze 54%-a alkalmazza minden órán az IKT eszközöket. Ez az eredmény közelít az egyik országos méréshez, melyben egy önbevalláson alapuló kutatás során 60% vallott ugyanígy (Hunya 2007). Szintén nem lebecsülendő az a 30% sem, akik heti szinten készülnek fel az IKT segítségével a tanítási óráikra, motiválják diákjaikat vagy gazdagítják módszertani kultúrájukat. A kutatás alanyainak 15%-a digitális kompetenciáit ugyan nem használja ki maximálisan, mégis fordít időt arra, hogy az információs-kommunikációs technológia eszközeit bevigye oktatási gyakorlatába.

Kutatás eredményeinek ismertetése

Kutatásunk sarkalatos pontja volt annak vizsgálata, hogy mennyire nyitottak a jázsági pedagógusok egy – a kistérségi igények felmérését követően – esetlegesen megvalósuló, virtuális egyetemi kereteken belül működő online kurzus (vagy kurzusok) elvégzésére. A válaszadók jókora többsége, 58 fő (83%) pozitívan fogadná a kezdeményezést, 12 fő (17%) pedig valamilyen okból nem szívesen vállalkozna az online képzés teljesítésére. Azokat, akik nyitottak az online tanulásra, leginkább a rugalmas időbeosztás motiválná erre, hiszen saját maguknak oszthatnák be, hogy mely napokon mennyi időt tudnak a képzéssel foglalkozni. Igazítani tudnák azt munkahelyi és családi elfoglaltságaikhoz, szabad idejükhöz, és mindemellett az utazással töltött idő és a vele járó költségek is megspórolhatóak lennének. Fontos motivációs tényező továbbá számukra, hogy egy-egy ilyen kurzus elvégzésével ismereteik naprakészek maradhatnának, valamint lépést tarthatnának

a kor technikai és szakmai fejlődésével is. Azok, akik már vettek részt online képzésben, korábbi pozitív tapasztalataikra hivatkoztak, de olyanok is akadtak, akik azért választanak, mert nem helyhez kötött, vagy egyszerűen érdeklődésből, kíváncsiságból vágnának bele az online tanulásba. Azok, akik nem szívesen vennének részt online képzésben, leggyakrabban időhiányra hivatkoztak.

Az online képzést elutasítók kevesebb, mint egyharmada azt vallja, hogy a képzés során a kontakt óra számára nélkülözhetetlen, a csoporthoz való tartozás motíváló hatását nem tudná helyettesíteni a virtuális környezet. Akadt olyan válaszadó, aki mások rossz tapasztalataira hivatkozott, volt olyan is, aki a kérdést nem tartotta adekvátnak, hiszen nyugdíj előtt áll, és olyan is, akit a számítógépen végzendő munka riaszt el a tanulás eme formájától. Hárman nem indokolták nemleges válaszukat.

A pedagógus online kurzusra vonatkozó kérdőív részeként megvizsgáltuk azt is nyitott kérdés formájában, hogy amennyiben részt vennének egy ilyen típusú képzésben, mely területek, témakörök kapcsán lennének érdekeltek. Az adatok feldolgozása egyértelműen sikeres és információértékű volt, annak ellenére, hogy a kitöltők közül 6 fő nem igényelné a kurzus lehetőséget. A témajavaslatok az alábbi csoportok szerint kerültek differenciálásra (4. ábra).

Pedagógia (n=64)	Digitális kompetencia (n=12)
<ul style="list-style-type: none"> • oktatási módszerek (n=28) • szakmódszertani (n=20) • fejlesztés (n=4) • tehetséggondozás (n=6) • taneszköz (n=3) 	<ul style="list-style-type: none"> • Életpályamodell (n=9) • Pszichológia (n=7) • Vezetéstudomány (n=3) • Nyelvtanulás (n=1)

4. ábra. Témakör javaslatok

A pedagógia területéhez tartozó oktatási módszerek kategóriában (n=28) néhány területet tartottunk érdemesnek elkülöníteni, melyek az alábbiak: új módszerek (n=21), tanulmódszertan (n=3), projekt módszer (n=1), gamifikáció (n=1), motiváció/érdeklődés felkeltése (n=1). Az említett fogalmak és a pedagógiai gyakorlat egyértelműen a didaktikai ismeretek iránti igényt jelzik. A szakmódszertani ismeretek (n=20) témája szintén felkelti a kutatási alanyok figyelmét, tekintve, hogy majdnem 30%-uk megjelölte ezt a szempontot. Több pedagógus megnevezte a saját tantárgyát is (történelem, magyar nyelv/alsó tagozat, természettudomány, művészet és ének-zene). A későbbi vizsgálatok során érdemesnek tartanánk kitérni arra is, hogy az egyes iskolafokokozatok alapján milyen arányban fordulhat elő a szakmódszertani képzés kívánalma, hiszen ehhez mérten lehetne tervezni az online kurzusok tematikáját. Érdekes, hogy a mindennapi tanítás-tanulás során alapvető fejlesztés és tehetséggondozás iránti igény nem kiugró, valamint az is meglepő, hogy a beilleszkedési, tanulási, magatartászavar problémaköre (n=1) nem fordul elő nagyobb számban, tekintettel arra, hogy ma már a tanulók egyre magasabb százaléka (7%) sajátos nevelési igényű (KSH 2015b).

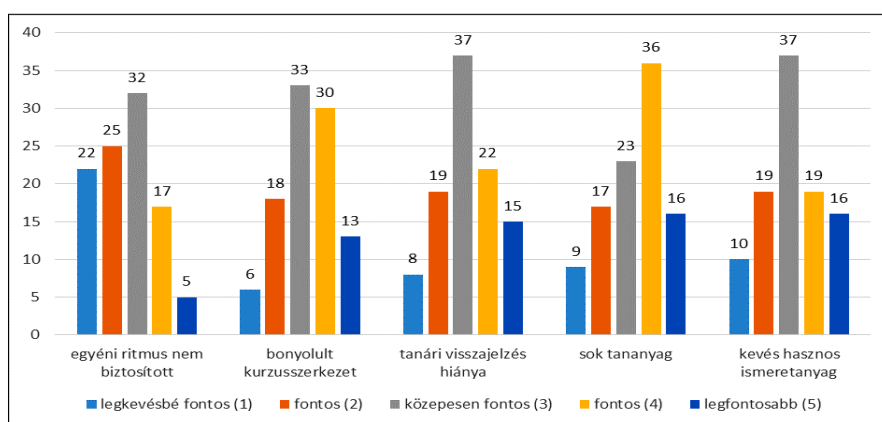
A második nagy besorolási kategóriát az információs-kommunikációs technika használatával kapcsolatos igények (n=12) képezték, s a témaválasztás viszonylag alacsonyabb száma összefügghet azzal, hogy az elmúlt években az iskolák 75%-ában tartottak helyi IKT vonatkozású képzéseket (KSH 2015b). Az IKT használat hiányosságait alanyaink közül hárman a következő területeken jelezték: tananyagfejlesztés (n=1), online tesztkészítés/számonkérés (n=1), interaktív tábla (n=1). A pedagógus életpályamodell (n=9) iránti érdeklődést a bevezetés óta eltelt viszonylag rövid idő, és az előmeneteli rendszerben alkalmazott szakmódszertani kritériumok indokolhatják. A különböző internetes fórumok, szakmai közösségek segítséget nyújtanak, de az igazán pontos informálásra kedvező lehetőséget jelenthet egy online kurzus is. A vezetés/iskolavezetés (n=3) és nyelvtanulás (n=1) témájú online képzéseket elenyésző számban, egy százalék alatt választanák a jázsági pedagógusok. Ennek egyik oka lehet, hogy a térségben hasonló tematikájú továbbképzések évek óta sikeresen működnek, másrészt a mindennapi oktatás és nevelés során ezek az ismeretek kevésbé jelentősek a pedagógusok számára. Összességében kiemelnénk, hogy a jázsági pedagógusok egy online képzés során elsősorban a tanítandó területükre vonatkozó módszertani és szakmódszertani ismereteket igényelnék, valamint általános pedagógiai és pszichológiai témákban várnának segítséget.

A következőkben zárt kérdés formájában felsorolt témakörök közül kellett kiválasztaniuk a kérdőív kitöltőinek, hogy mely témában vennének részt szívesen online kurzuson. Legtöbben (a válaszadók közel 59%-a) szakmódszertani ismereteiket korszerűsíténi, illetve digitális kompetenciáikat fejlesztenék (55,7%). A megkérdezettek fele venne részt olyan online kurzusokon, melyek elvégzésével megismernének új pedagógiai módszereket, illetve tanári eszköztárukat gyarapíthatnák. A pedagógusok legalább 40%-a szívesen tanulna a korszerű módszerekkel végezhető tehetséggondozásról, közösségfejlesztésről és az online tanítás módszertanáról. A válaszadók kb. egyharmadát érdekelné a pedagógus-diák kapcsolat, valamint a hátrányos helyzetű gyerekek tanulástámogatása kérdései, és 30% alatti az érdeklődés a további felsorolt témák (SNI-gyermekek tanulástámogatása, pályázati technikák, portfóliókészítés, tanári kommunikáció, mentorképzés, támogató tanári értékelés, pedagógus életpályamodell, gyakornokok szakmai támogatása) iránt. Ezekből a válaszokból is kitűnik, hogy a pedagógusok számára elsősorban a módszertani, technikai megújulás, valamint a szakmai fejlődés lehetősége tenné vonzóvá az online kurzus elvégzését.

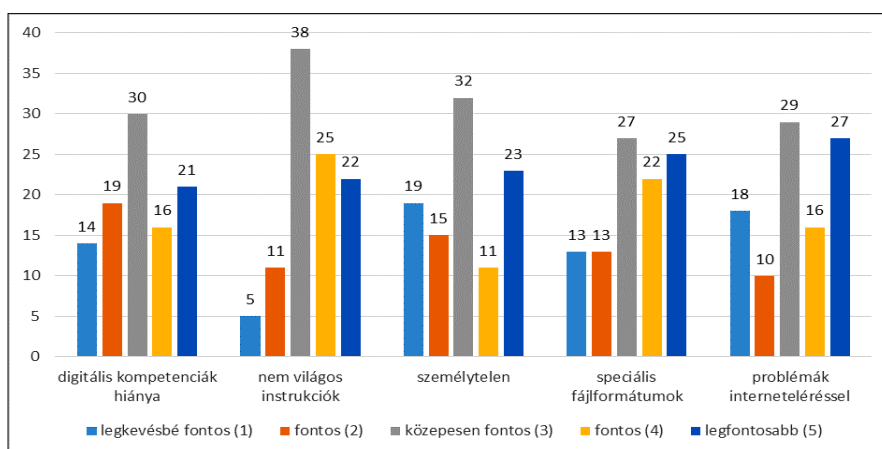
Arra vonatkozóan is tettünk fel kérdést, hogy mely előnyök motiválnák a pedagógusokat az online kurzus elvégzésében. A felsorolt lehetőségeket ötfokú skálán értékelték, ahol 1 a legkevésbé fontos előnynek, 5 a legfontosabb előnynek számított. Ahogyan már a korábbi kérdésekre kapott válaszok alapján is kitűnt, a kérdőív kitöltői az online kurzus legfontosabb előnyének a kötetlen időbeosztást tartják, de a válaszadók nagy többségénél az is a legnagyobb pozitívumok között

szerepelt, hogy nem jár utazási költséggel, a digitális kompetenciáik fejlődnek a kurzus során, valamint maguk alakíthatják ki egyéni tanulási útvonalukat. Az összes többi felsorolt faktort (bárhol a világon elvégezhető, új szakmai kapcsolatok szerzése, speciális tudás megszerzése, világos kurzusstruktúra, önálló tanulás öröme) is inkább fontosnak ítélte a válaszadók többsége, mint nem, hozzávetőlegesen hasonlóan értékelve azokat.

Az előnyök mellett egy másik fontos szempont annak vizsgálata, hogy a megkérdezett pedagógusok egy online kurzus milyen hátrányaitól tartanak. Az értékelés ugyanúgy zajlott, mint az előnyöknél: 1 a legkevésbé fontos hátránynak, 5 a legfontosabb hátránynak minősült. Válaszaikat az 5. és 6. ábrákon jelenítettük meg.

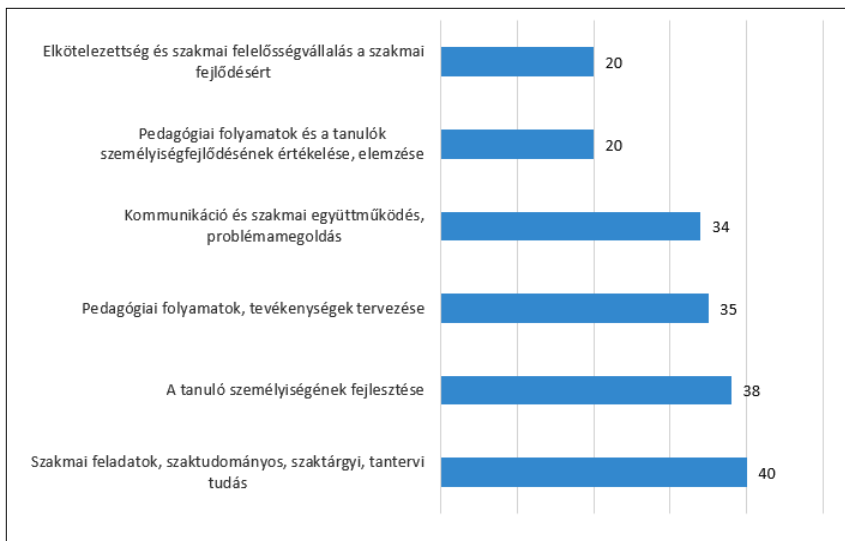
5. ábra. Online kurzus hátrányai (a)
(Az adatok a válaszadók százalékában)

6. ábra. Online kurzus hátrányai (b)
(Az adatok a válaszadók százalékában)

Következésképpen leginkább attól tartanak a kérdőív kitöltői egy online kurzus esetén, hogy túlságosan sok tananyagot kell feldolgozniuk, ami esetleg a szabad idő vagy a munka rovására megy. A fontosabb hátrányok között jelölte meg (4-es, 5-ös értéket adva) a válaszadók 40–50%-a, hogy a kurzus során olyan speciális fájlformátumok használatát várják el, amelyekkel nem boldogulnak, az elvégzendő feladatokhoz kapott instrukciók nem világosak számukra, valamint gondot okozhat az internethez való hozzáférés és a bonyolult kurzusszerkezet is. Amitől a legkevésbé tartanak a kutatási alanyok (47%-uk 1-es vagy 2-es értéket adott), hogy esetleg nem biztosított kellőképpen az egyéni tanulási ritmus lehetősége. A többi lehetséges hátrány (személyes digitális kompetenciák hiánya, személytelen oktatási forma, túl kevés használható ismeretanyag, nem pontos tanári visszajelzés) esetén megközelítőleg arányosan megoszlanak a vélemények a tekintetben, hogy a felsoroltakat fontos vagy nem fontos hátrányként, illetve köztes kategóriaként ítélik meg a válaszadók.

A jázsági pedagógusok részletesen kifejtették, hogy mely kompetenciaterület fejlesztése érdekében vennének részt egy online képzésen (7. ábra).

7. ábra. Fejlesztendő kompetenciaterületek
(Az adatok a válaszadók százalékában)

Döntő többségben (40%) prioritásként jelölik a szakmai feladatokat, a szaktudományos, szaktárgyi és tantervi tudást, mely a didaktikai, szakmódszertani megközelítés szerepére utalhat. Nem különbözik túlnyomóan a tanuló személyiségének fejlesztése, a pedagógiai folyamatok tervezése (35%), továbbá a kommunikációs és szakmai együttműködés (34%) kompetenciáinak aránya. Az említett területek fókuszában a tanuló áll, s ez feltétlenül pozitívnak tekintendő egy olyan folyamatban, melynek során az oktatás mellett a nevelés legalább olyan

hangsúlyos (ha nem hangsúlyosabb) feladat. Némileg meglepő, hogy a pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének értékelése, elemzése alacsony (20%-os) arányt mutat, s azonos a szakmai elkötelezettség és felelősségvállalás szempontjával. Véleményünk szerint a kompetens és kongruens pedagógus egyik kiemelt szerepe a fejlesztésre és értékelésre vonatkozik, s elvárható lenne a kompetenciaterület magasabb támogatottsága.

A vizsgálati alanyok arra is reflektáltak, hogy mennyi időt szánának egy online kurzus elvégzésére. A résztvevők több mint fele (60%) heti 1-2 órát töltene online típusú szakmai tevékenységgel. Náluk motiváltabb 10%, akik heti három vagy annál több órát foglalkoznának az önfejlesztés ezen formájával. Érdekes kiemelni, hogy a válaszadók 13%-a napi egy vagy annál több órát áldozna a felvetett képzésre. Számszerűsítve ez a pedagógusok heti kötött munkaidejének (32 óra) 16%-át jelenti. A kérdezettek 15%-a napi egy óránál kevesebbet töltene a kurzus feladataival. Úgy véljük, hogy kiemelendő az a tény, hogy 85% szánna időt az online tanulási formára. Az eredmény tehát egy online kurzus potenciális résztvevőit jelzi, s kellő motivációra alapozva egy színvonalas szakmai képzésbe bevonható lehet a jázsági tanárok/tanítók jelentős százaléka.

Egy lehetséges online kurzus esetében fontos kérdésként merül fel, hogy a résztvevők szükségesnek vélik-e a teljesítésről kapott hivatalos dokumentum megszerzését. Továbbá a résztvevők elengedhetetlennek tartják (84%), hogy a kurzus teljesítéséről hivatalos igazolást kapjanak.

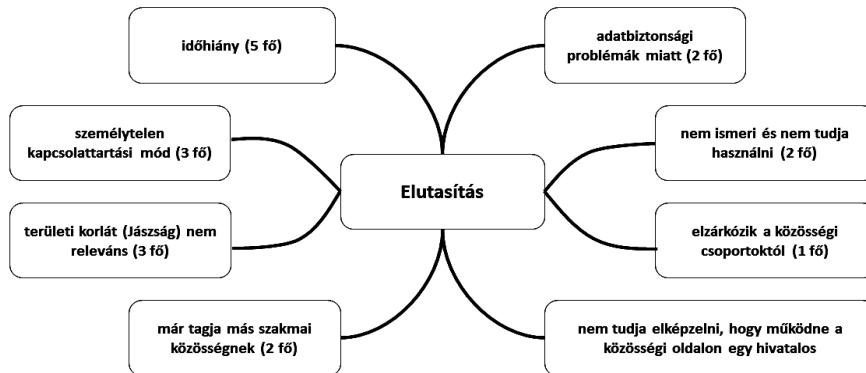
Az öncélú tanulást, az egyéni szakmai fejlődést is csak akkor részesítik előnyben a pedagógusok, ha arról szabályozott keretek között kapnak visszajelzést, illetve kézzel fogható módon azt be tudják mutatni. Meglátásunk szerint ezen még nem sokat változtat az Open Badges-ek forradalma sem (Papp 2015). Ezek ugyanis online elismerések, a közösségi média által támogatott, hordozható eszközök, amelyek elterjedése, használata tudatosabb felhasználókat feltételez, mint azt jelen felmérés során tapasztalhattuk.

Mivel az online elismerési forma iránti bizalmatlanság állhat a válaszok többségében, így leszögezhető, hogy bármely magyar kezdeményezés csak szigorú szakmai alapokon szerveződhet, illetve épülhet fel, és egyúttal rendelkeznie kell már az első lépések megtételekor hagyományos kimeneti formátumokkal (elismerő oklevél, diploma, hivatalos intézményi igazolás stb.) a modern és korszerű változatok mellett. Ez a jelenség egyébként a nemzetközi MOOC-kurzusok esetében is igaz, ahol megfelelő szintű teljesítmény esetén a tanuló vásárolhat magának bizonyítványt vagy igazoló oklevelet, amelyet a kurzust hirdető, jellemzően neves felsőoktatási intézmény állít végül ki.

A pedagógusok véleménye az online közösségi csoportról

A szakmai együttműködés egyik formája lehetne egy zárt online közösségi csoport, mely a Jázsági pedagógusait tömöríti (pl. Facebook-csoport, Mahara-csoport).

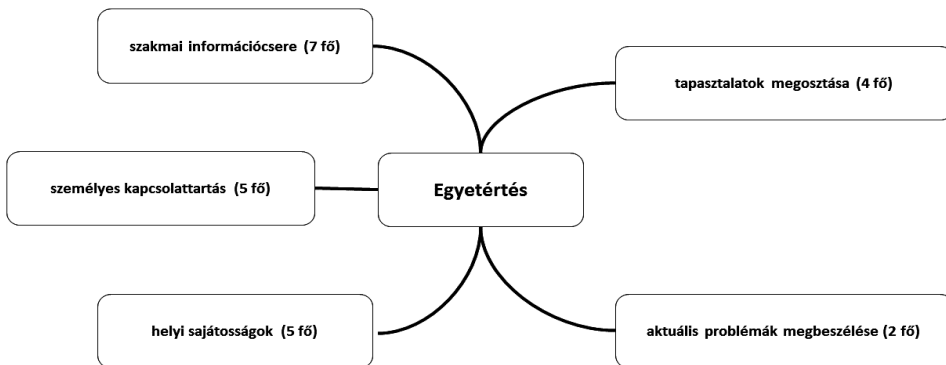
Megkérdeztük a válaszadókat, hogy szívesen tagjai lennének-e egy ilyen virtuális közösségnek. A válaszolók meglehetősen megosztottak voltak: a többség csatlakozna (58%), de sokan nem tartják ezt jó kezdeményezésnek és nem csatlakoznának (38%), a többiek pedig bizonytalanok és nem tudják (4%). A válaszadókat nyílt kérdés formájában arra kértük, hogy indokolják is meg döntésüket. A válaszokat csoportosítva a leggyakoribb indokokat a 8. ábra foglalja össze:

8. ábra. Online közösségi csoport elutasításának indokai

A zárt online közösségi csoport hátrányai között legtöbbször a megosztott tartalmakkal történő visszaéléstől félnek (53%), de közel ennyien tartanak az idővesztéstől, melyet egy ilyen csoport követése jelentene (51%). Az adatbiztonság a válaszadók 43%-a szerint problémás lehet. Mivel ez egy alapvetően szakmai csoport lenne, ezért sokan tartanak a túlzott személyes kitárulkozástól (29%), illetve a szakmai témák háttérbe szorulásától. Az elutasítás érdekes indokaként jelentkezik a közösségi média szoros kötődése a magánélethez: „Hogy lehetne egy hivatalos szerv egy magán közösségi oldalon? Ez olyan mintha a piacon tartanánk az értekezletet.”

Azok, akik jó kezdeményezésnek tartják a zárt online közösségi csoport létrehozását, a következő indokokat írták (9. ábra).

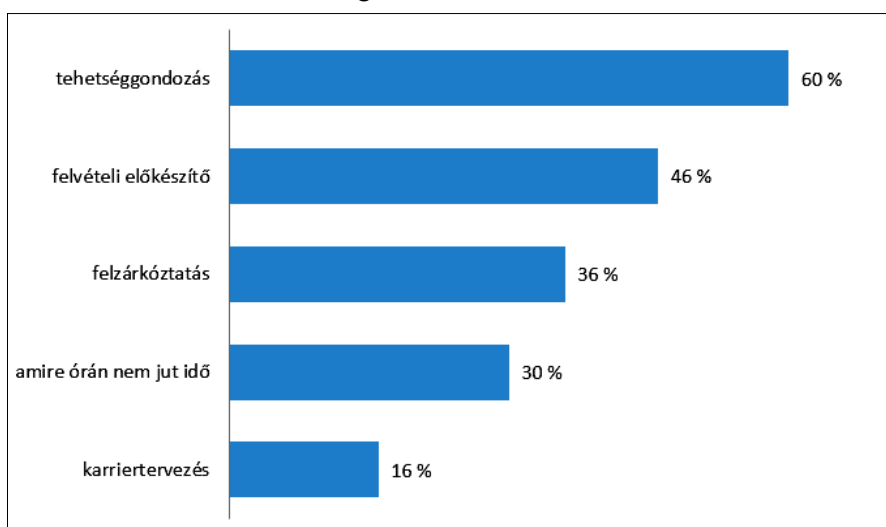
9. ábra. Online közösségi csoporthoz történő csatlakozás indokai

A 9. ábráról leolvasható, hogy a megkérdezett pedagógusok úgy vélik, hogy egy zárt online térségi pedagóguscsoport létrehozásának legnagyobb előnye mindenképp az információáramláshoz köthető, ahhoz, hogy bármikor naprakészek legyenek. Továbbá kiemelték a tapasztalatok, problémák cseréjét, azok megvitatását.

A következő nyílt végű kérdés arra keresett választ, hogy a Jászság pedagógusait tömörítő közösség számára milyen egyéb fórumokat tudnak elképzelni a megkérdezettek. Az adatok tartalomelemzése alapján a következő mintázatok bontakoztak ki. Megfelelő online fórum lehetne egy kötetlen időbeosztással látogatható, oktatási intézmény által fenntartott portál, Facebook/Google+ csoport vagy önálló weblap. Felmerültek különféle offline platformok is, például konferenciák, workshopok, szakmai megbeszélések, találkozók, bemutató óra majd azt követően szakmai diskurzus, kötetlen pedagógus klub, 120 órás továbbképzések, valamint játékos személyiségfejlesztő tréningek. Egy fő megjegyezte, hogy nem feltétlenül szükséges egy adott régió pedagógusait tömörítő formákban gondolkodni, országos fórumok is megfelelőek.

Pedagógusok elképzelései a diákok online bevonásáról

Kutatásunk során nem csak a pedagógusok online kurzusokhoz való viszonyát vizsgáltuk, hanem arról is kértük a véleményüket, hogy tanítványaik számára mely online kurzustémák lehetnének vonzóak. A pedagógusok által javasolt diákkurzusok témáit a 10. ábra összegzi.

10. ábra. Diákok számára tervezett online kurzus javasolt témakörei
(Az adatok a válaszadók százalékában)

A válaszadók többsége a tehetség gondozást tudná elképzelni leginkább online keretek között, de a felvételi előkészítőt is 46%-uk jelölte. Ezt követi a

felzárkóztatás témaköre, majd azok a témák, melyekre órán nem volt idő, a karriertervezést pedig a válaszadók 16%-a tudja elképzelni online kurzus formájában.

A nyílt végű kérdésre adott válaszaikban azt is kifejtették a pedagógusok, hogy diákjaik milyen, az iskolai tananyaghoz nem kötődő témában vennének részt szívesen online kurzus formájában. Tanítóik, tanáraik véleménye szerint a diákok szívesen csatlakoznának önismeretet, személyiséget fejlesztő online kurzusokhoz. Ide a pedagógusok által felsorolt területek közül a problémamegoldás, konfliktuskezelés, kamaszkori problémák, családi élet, önismeret, személyiségfejlesztés témáit sorolhatjuk, melyekhez egy online kurzus keretében támpontokat kaphatnának a tanulók. Egy következő csoportba az életmódhoz kötődő témák kerültek. Ide például a szabadidő helyes és hasznos eltöltése, a sütés-főzés, egészségügyi problémák, terhesség, drog és könyvolvasási szokások ajánlott témái kapcsolódnak. A hétköznapi életben szükséges képességek kialakítását segítő kurzusok indítását is sokan preferálnák. Ide olyan témákat soroltunk, mint a pénzügyi, gazdasági ismeretek (adóbevallás, hitel, családi gazdálkodás), életvitel szervezés, tudatos vásárlás vagy közéleti események. Gyakran szerepelt a válaszok között olyan javaslat, mely a digitális kompetenciák fejlesztését helyezné előtérbe. Példaként a képszerkesztés, videószerkesztés, animációkészítő (pl., 3D-s), weblapszerkesztés, kérdőívszerkesztés, prezentációkészítés, számítógépes tervezés vagy internetes biztonság (online játékok, közösségi oldalak, veszélyek, IKT-eszközök használata a tanulás során) tematikájú kurzusokat említhetjük. A javaslatok egy része az órai tananyagot kiegészítő témákat emelne be az online kurzus kereteibe. Ide a szövegértési gyakorlatok, mesék, csillagászat, természettudományos kísérletek, tehetség gondozás, országismeret, idegen nyelv, olvasási verseny, tanulási technikák tartoznak. További javasolt kategóriák voltak még a multikulturalitás, a művészetek (filmvilág, modern zene, művészeti tevékenységek, pl. zene, tánc), a természet felfedezése, a kreatív technikák (kézművesség, dekorációk, kreatív ötletek), a környezettudatosság, a sport, a KRESZ, valamint a pályaaorientáció.

A kérdőív befejező kérdése arra ösztönözte a pedagógusokat, hogy a saját szakukhoz kapcsolódva gondolkodjanak el azon, vajon a diákjaikat támogatnák-e egy online versenyen. A válaszadók 70%-a egyértelműen támogatná a tanítványait, s számos indokot, előnyt fogalmaztak meg. A felvetést 18%-uk kategorikusan ellenzi, és véleményét 12%-uk pró- kontra érvekkel támasztja alá. A pozitív attitűdöt mutató pedagógusok az alábbi szempontokkal indokolják az online kurzus támogatását:

- a gyerekek jól ismerik a digitális világot, szívesen dolgoznak számítógéppel; az adott szakmai területen a digitális kompetenciákat, az ismeretek megszerzését nagyban elősegítené
- szélesítik látókörüket, tapasztalatszerzést jelent
- egy új lehetőség, leváltaná a régi levelező rendszerű versenyeket, vizualizálásával, interaktivitásával jóval több diákot lehetne mozgósítani

- nem annyira frusztráló, nem kizárólag a nagyon jó képességűekre korlátozódik
- egyszerű

A bizonytalan álláspontot képviselők számos területen vetették fel aggályait egy online diákverseny javaslatára:

- az online felületek oktatási felhasználása „kétélű fegyver”
- van, ami korrekt tartalmilag, követhetőség tekintetében, s van, ami csak a pénzről szól
- előbb kell informatikát tanulniuk a gyerekeknek
- egyenlőtlen esélyek jellemzik
- kisiskolások csak tanítói segítséggel tudnának részt venni
- még nincs tapasztalata
- nem garantált a résztvevő személy hitelessége
- nem mindig van idő az utazásra, személyi feltétel a kíséretre
- a diákok felének nincs otthon számítógépe
- nevezési díjak

Az ellenzők tábora elsősorban a negatív tapasztalatokra hivatkozik. Többen kiemelik, hogy nem a gyermek önálló munkája, nem hiteles, s nincs megfelelő motiváció. Az időhiányt és a szóbeli kommunikáció háttérbe szorítását is felvette néhány válaszadó. Összességében elmondható, hogy domináns a támogatók kategóriája, de a kételkedő, ellenző pedagógusok szempontjai is láthatóan releváns tapasztaláson, véleményen alapulnak.

Következtetések és javaslatok

Kutatásunkban, amely a pedagógusok véleményét, motivációját és attitűdjeit vizsgálta az online képzéseket illetően, 70 főnyi mintától kaptunk vissza adatokat jázsági pedagógusoktól (főként Jászberény és Szolnok városában) 2015 novemberében. A vizsgálati mintában dominánsan tapasztalt pedagógusok jelentek meg (41–50 éves közel 50%, közel 65% több mint húsz éve tanít). A résztvevők 82%-a általános iskolai pedagógus. Szakmai orientációjukra változatos tantárgyi specializáció jellemző, melyben kiemelkednek a természettudományos, magyar nyelv-és irodalom, matematika tantárgyak, s átlagosan 4-5 évfolyam diákjaival találkoznak a tanítási óráikon.

Úgy véljük, hogy a pedagógusok nyitottak a kooperativitáson alapuló módszerek iránt, így például a kooperatív technikák (Kagan 2001), projektpedagógia, drámamódszer alapelveire épülő gyakorlatorientált képzések sikeresek lehetnének. Emellett érdeklődésre tarthat számot a Magyarországon is egyre elterjedtebb innovatív, akár hátránykompenzáló és/vagy tehetséggondozási célt szolgáló RWCT (Reading and Writing for the Critical Thinking, Steele 2001), vagy a Komplex Instrukciós Program (K. Nagy 2012). A gamifikáció ugyan nem aposztrofálható

a szakirodalomban oktatási módszerként, de határozottan hatékony új lehetősége a mindennapi pedagógiai munkának, s ezen belül az értékelés rendszerének, továbbá egyfajta motivációs lehetőség az iskolákban. Szintén adekvátnak vélünk egy online kurzust a fejlesztő/differenciáló pedagógia és az életpályamodell témájához kapcsolódva. A felmérés online kurzusokat már korábban teljesítő válaszadói leginkább a flexibilis időbeosztást és az autonóm tanulási lehetőségeket üdvözölték, amellyel párhuzamosan digitális kompetenciájuk is fejlődhet. A válaszadók több mint fele igen kevés időt, heti 1-2 órát töltene online kurzuson, mely időtartam rendkívül rövidnek tekinthető összehasonlítva a jól felépített nemzetközi programokkal (Coursera, FutureLearn), amelyek a hivatalos kurzusleírások és saját tapasztalataink szerint is heti 6-8 munkaórát igényelnek. Fontos motiváló erő a megkérdezett pedagógusok számára, hogy virtuális kurzusok segítségével bővíthetik és színesíthetik szakmai kapcsolataikat, valamint meghatározódhat a szakmailag releváns információáramlás hatékonysága. Azonban a vizsgálat azt is kimutatta, hogy a tartalmi „túlkínálat”, illetve a személytelen közeg, az egyénre szabott „feedback” hiánya aggasztóan hat.

Mivel a felmért pedagógusok körében nem meglepő módon a legismertebb és legszélesebb körben használt online közösségi platform a Facebook és a Google+, egy zárt pedagóguscsoport kialakításakor megfontolandó ezeket a közösségi portálokat (is) bevonni. E virtuális platformok rendszere felhasználóbarát, a használatukban való jártasság megszerzése nem igényel haladó szintű digitális kompetenciát és készségeket.

Pedagógusaink virtuális fórumként leginkább egy szakmai szempontból megbízható háttérrel rendelkező oktatási intézmény által gondozott portálra, weblapra vagy Facebook esetleg Google+ csoportra gondolnak. Elképzeléseikből olyan online közösség képe bontakozik ki, ahol a szakmai tartalmakat biztonságosan lehet megosztani, kerülve a túlzott személyes kitérülést, különösen fókuszálva az aktuális és vitatémát jelentő szakterületekre.

Mindezen eredmények alapján a járszági kistérségi online pedagóguscsoport létrehozásakor a következő irányelvek fogalmazódnak meg: 1) biztonságos és felhasználóbarát zárt online csoport kialakítása, 2) megbízható, szakmai presztízzsel rendelkező üzemeltető, 3) mennyiségileg és minőségileg gondosan tervezett tartalom, 4) személyes, emberközelű tér kialakítása, 5) autonóm felhasználói ütem biztosítása, 6) személyre szabott visszacsatolás kialakítása.

Bár sok pedagógus jelenleg is a klasszikus megközelítéseket preferálja, az elemzésből kitűnik egy olyan módszertani megújításra való nyitottság, amely a modern IKT-eszközök oktatásba való bevonására szervesen épül. Az általunk vizsgált képzési formák sikerességének záloga az lehet, hogy a jelenlegi tanárképzésben résztvevő hallgatók és az aktív pedagógusok hasonló szemléletű kurzusokon vehessenek részt, s oktatásukban ez a szemlélet és hozzá kötődő tartalom ne elzárta, szigetyszerűen jelenjen meg.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Hunya Márta (2007). Országos informatikai mérés – Az igazgatói kérdőívek elemzése. *Új Pedagógiai Szemle*, 57/5. sz. 18–30. p.
2. Kagan, Spencer (2001). *Kooperatív tanulás*. Budapest, Önkonet.
3. K.Nagy Emese (2001). *Több mint csoportmunka*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
4. KSH: *Infokommunikációs (IKT-) eszközök és használatuk a háztartásokban és a vállalkozásokban*. 2014.2015a.
5. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/ikt/ikt14.pdf> (utolsó elérés: 2015. november 21.)
6. KSH: *Oktatási adatok 2014/2015*. 2015b.
7. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1415.pdf> (utolsó elérés: 2015. november 20.)
8. Ollé János és Lévai Dóra: *A XXI. század oktatástechnológiája I*. 2014.. Eger: Eszterházy Károly Főiskola
9. Papp Gyula (2015). Open Badges–Revolutions, MoodleMoot 2015 konferencia. <http://moodlemoot.hu/mod/data/view.php?id=58&rid=428> (utolsó elérés: 2015. november 2.)
10. Prensky, Marc (2001). *On the Horizon*. NCB University Press, Vol. 9 No. 5. 1–6. p.
11. Sinka Róbert (2006). *Primary School Teachers in the Information Society*. http://www.jucs.org/jucs_12_9/primary_school_teachers_in/jucs_12_09_1358_1372_sinka.html (utolsó elérés: 2015. november 21.)
12. Sinka Róbert (2011). Információs társadalom városi és vidéki terekben – A járszági kistérség lehetőségei. *Földrajzi Közlemények*, 135. 3. sz., 249–260. p.
13. Steele, J. L. (2001). The Reading and Writing for Critical Thinking Project: A Framework for School Change. In D. Klooster, J. Steele, & P. Bloem (Eds.), *Ideas without Boundaries: International Educational Reform through Reading, Writing and Critical Thinking*. Newark, DE: International Reading Association. 2–21. p.

Наукове видання

ACTA ACADEMIAE BEREKSASIENSIS

НАУКОВИЙ ВІСНИК

Том XVI

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів

Матеріали подані мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР *I.Орос*
ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА *С.Черничко, М.Сюсько*
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР *I.Пенцкофер*
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР *I.Силадій*
КОРЕКТУРА *I.Варцаба, О.Кордонець, М.Левринц*
ВЕРСТКА *В.Товтін*

Видавництво ТОВ «РІК-У»

Підписано до друку 26. 09. 2017 р.
Формат 70x100/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. аркушів 19,97. Наклад 300.

Віддруковано з оригіналів

Адреса редакції:
90202 Берегово, пл. Кошута, 6,
Закарпатський угорський інститут ім. Ф. Ракоці ІІ
Тел.: (03141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua